

LATINAMERIKA OG CARIBIEN

EU's forbindelser med Latinamerika og Caribien har mange facetter og opretholdes på forskellige niveauer. EU samarbejder med hele regionen gennem topmøder mellem stats- og regeringscheferne og er desuden forbundet med Caribien, Mellemamerika, Det Andinske Fællesskab, Mercosur og de enkelte lande gennem aftaler og politisk dialog.

RETSGRUNDLAG

- Afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union (Unionens optræden udadtil)
- Afsnit I-III og V (fælles handelspolitik, udviklings samarbejde og humanitær bistand, internationale aftaler) i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

FORBINDELSER MELLEM REGIONERNE

A. Topmøderne

Det første topmøde mellem EU, Latinamerika og Caribien blev afholdt i Rio de Janeiro i juni 1999 og etablerede et »biregionalt strategisk partnerskab«. Det seneste af disse topmøder, som afholdes hver andet år, blev afholdt i juni 2015 i Bruxelles og var det andet mellem EU og Sammenslutningen af Latinamerikanske og Caribiske Stater (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños, CELAC). Topmøderne styrker forbindelserne mellem de to regioner på højeste plan og behandler spørgsmål på den biregionale og den internationale dagsorden. Drøftelserne har fokuseret på emner som demokrati og menneskerettigheder, fattigdomsbekæmpelse, fremme af social samhørighed, innovation og teknologi samt miljø og klimaforandringer. På topmødet i Bruxelles blev der vedtaget en kort politisk erklæring, en længere erklæring om partnerskabets forskellige aspekter og en EU-CELAC-»handlingsplan« på grundlag af de prioriteringer, der er blevet fastlagt på de seneste topmøder. Planen opstiller ti prioriterede områder for biregionalt samarbejde:

- videnskab, forskning, innovation og teknologi
- bæredygtig udvikling og miljø, klimaforandringer, biodiversitet og energi
- regional integration og indbyrdes forbindelser med henblik på at fremme social inklusion og samhørighed
- migration,
- uddannelse og beskæftigelse med henblik på at fremme social inklusion og samhørighed

- det globale narkotikaproblem
- køn
- investeringer og iværksætteri med henblik på bæredygtig udvikling
- videregående uddannelse
- borgernes sikkerhed.

Det topmødet mellem EU og CELAC, som oprindeligt var planlagt til at finde sted i oktober 2017 i El Salvador, er blevet udsat. Udenrigsministrene fra de to regioner mødtes i Bruxelles den 16. og 17. juli 2018. De vedtog en erklæring, der fokuserede på at styrke det biregionale samarbejde i globale fora.

B. Den parlamentariske dimension

I 1974 begyndte en regelmæssig kontakt mellem medlemmer af Europa-Parlamentet og latinamerikanske parlamentsmedlemmer med den første af 17 interparlamentariske konferencer. Dette var det første — og i mange år det eneste — forum for institutionaliseret politisk dialog mellem Europa og Latinamerika. I 2006 erstattedes de interparlamentariske konferencer af Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling (EuroLat) — den parlamentariske institution for det biregionale strategiske partnerskab. EuroLat fungerer som et forum for drøftelse, overvågning og vurdering af alle spørgsmål af relevans for partnerskabet. Det har 150 medlemmer: 75 fra Europa-Parlamentet og 75 fra de latinamerikanske subregionale parlamenter, herunder Parlatino (det latinamerikanske parlament), Parlandino (det andinske parlament), Parlacen (det mellemamerikanske parlament) og Parlasur (Mercosur-parlamentet), samt fra Chiles og Mexicos kongresser. EuroLat har siden 2006 afholdt ti ordinære plenarmøder, det seneste i september 2018.

FORBINDELSER MED SUBREGIONER

A. Mellemerika (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua og Panama)

Forbindelserne med de mellemamerikanske lande har udviklet sig på grundlag af »San José-dialogen«. Denne dialog, som blev indledt i 1984, er siden blevet udvidet til at omfatte emner som økonomisk og social udvikling, migration og sikkerhed. Efter de første to samarbejdsaftaler, der blev indgået i 1985 og 1993, blev der i 2003 undertegnet en aftale om politisk dialog og samarbejde, som introducerede en række nye samarbejdsområder. En associeringsaftale — den første aftale af sin art mellem to regioner, som EU har indgået — blev undertegnet i juni 2012 og ratificeret af Europa-Parlamentet i december 2012. Den fastsætter som mål, at der skal udvikles et privilegeret politisk partnerskab baseret på værdier, principper og fælles målsætninger, som styrker menneskerettighederne, mindsker fattigdom, bekæmper ulighed, forebygger konflikter og fremmer god regeringsførelse, sikkerhed, regional integration og bæredygtig udvikling. Associeringsaftalen liberaliserer desuden handelen med industriprodukter og fiskerivarer og fjerner de fleste toldsatser på handelen med landbrugsprodukter. Aftalens handelskapitel trådte foreløbigt i kraft i løbet af 2013 (på forskellige datoer for de forskellige landes vedkommende). Et

parlamentarisk associeringsudvalg bestående af medlemmer af Europa-Parlamentet og medlemmer af Parlacen og Costa Ricas og Panamas nationale parlamenter vil overvåge gennemførelsen af aftalen.

B. Det Andinske Fællesskab (Bolivia, Colombia, Ecuador og Peru)

EU har opretholdt regelmæssig kontakt med Andinlandene, siden Andesgruppen (senere benævnt Det Andinske Fællesskab) blev oprettet i 1969. Den første samarbejdsaftale blev undertegnet i 1983 og efterfulgt af en bredere rammeaftale om samarbejde i 1993. I december 2003 indgik de to regioner en aftale om politisk dialog og samarbejde, som udvidede omfanget af samarbejdet yderligere, men som endnu ikke er trådt i kraft. Der blev i juni 2007 indledt forhandlinger om en associeringsaftale, som endelig mundede ud i en flerpartshandelsaftale med Peru og Colombia i marts 2010. Handelsaftalen, der blev undertegnet i juni 2012 og ratificeret af Europa-Parlamentet i december 2012, trådte i kraft med Peru den 1. marts 2013 og med Colombia den 1. august 2013. Aftalen foreskriver en fuldstændig liberalisering af handelen med industriprodukter og fiskerivarer i løbet af ti år (de fleste toldsatser blev fjernet ved ikrafttrædelsen) og øger markedsadgangen for landbrugsprodukter. Aftalen omfatter offentlige indkøb, investeringer, menneskerettigheder samt arbejds- og miljøstandarder. Ecuador tilsluttede sig handelsaftalen den 1. januar 2017.

C. Mercosur (Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay)

EU og Det Sydamerikanske Fællesmarked (Mercado Común del Sur, Mercosur), som blev grundlagt i 1991, har opretholdt institutionelle forbindelser siden 1992. I 1995 undertegnede de en interregional rammeaftale, der etablerede en regelmæssig politisk dialog og fastlagde målsætningerne og ordningerne for handelsmæssigt og økonomisk samarbejde, bl.a. inden for områderne investeringsfremme, transport og miljø samt videnskab og teknologi.

Forhandlingerne om en associeringsaftale, herunder politisk dialog, samarbejde og frihandel, blev indledt i 1999. Efter at være blevet indstillet i 2004 blev forhandlingerne genoptaget i 2010 med fokus på kapitlerne om politik og samarbejde og den »normative« del af handelskapitlet (oprindelsesregler osv.), men gik i stå igen i 2012. Efter at parterne imidlertid bekræftede deres tilsagn om at nå frem til en aftale, udvekslede de i maj 2016 tilbud om markedsadgang for varer, tjenesteydelser og offentlige indkøb, og forhandlingerne blev nu genoptaget. Til trods for de to parters tilsagn herom, lykkedes det ikke at nå til enighed om en associeringsaftale i slutningen af 2017, og forhandlingerne fortsætter i 2018. Europa-Parlamentet har ved flere lejligheder udtrykt sin støtte til en ambitiøs og velafbalanceret aftale, der tager hensyn til de ømme punkter for begge regioners økonomiske sektorer.

D. Caribien

EU har historisk set opretholdt stærke forbindelser med Caribien. Dette skyldes i vid udstrækning de europæiske landes tidligere tilstedeværelse i regionen som kolonimagter. Mange er stadig til stede i kraft af deres oversøiske lande og territorier (OLT). Forbindelserne mellem EU og Caribien er formet af forskellige institutionelle rammer, der overlapper hinanden. De vigtigste er Cotonouaftalen, som blev undertegnet i 2000 med 79 lande i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet (AVS-landene), og den økonomiske partnerskabsaftale (ØPA) mellem EU og Cariforum-

landene, som blev undertegnet i 2008. Den centrale partner i den biregionale dialog med EU er Cariforum. Ud af organisationens 16 medlemmer er de 14 — Antigua og Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Saint Kitts og Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent og Grenadinerne, Surinam samt Trinidad og Tobago — medlemmer af Det Caribiske Fællesskab (Cariforum). Den Dominikanske Republik (som har undertegnet Cotonouaftalen og ØPA'en) og Cuba (der har særstatus) er ligeledes medlemmer.

Siden november 2012 er forbindelserne mellem EU og Caribien blevet reguleret af den fælles partnerskabsstrategi for EU og Caribien, som fastlægger en struktureret ramme for bredere og mere dybtgående dialog og samarbejde. Strategien opstiller fem prioriterede områder: regionalt samarbejde og regional integration, genopbygningen af Haiti, klimaforandringer og naturkatastrofer, kriminalitet og sikkerhed samt en fælles indsats i biregionale og multilaterale fora og om globale spørgsmål.

De interparlamentariske forbindelser udgør en vigtig del af forbindelserne mellem EU og Caribien. Ud over målrettede regionale møder og den bredere Blandede Parlamentariske Forsamling AVS-EU blev der med ØPA'en fra 2008 oprettet Det Blandede Parlamentariske Udvalg Cariforum-EU til at overvåge gennemførelsen af aftalen. Udvalget har holdt tre møder, senest den 31. oktober til den 1. november 2017 i Trinidad og Tobago.

FORBINDELSER MED ENKELTLANDE

A. Mexico

Mexico og EU har opretholdt diplomatiske forbindelser siden 1960. Efter en samarbejdsaftale fra 1975 og en bredere rammesamarbejdsaftale fra 1991 indgik EU og Mexico EU's første partnerskabsaftale med et latinamerikansk land i 1997. Aftalen om økonomisk partnerskab, politisk samordning og samarbejde (kendt som »den globale aftale«) institutionaliserede den politiske dialog og udvidede samarbejdet til forskellige områder, herunder demokrati og menneskerettigheder. Med aftalen blev der også oprettet et frihandelsområde mellem EU og Mexico. I maj 2016 påbegyndtes der forhandlinger med Mexico om at modernisere "den globale aftale", og det førte den 21. april 2018 til "principiell enighed" om handelskapitlerne i en ajourført aftale.

Det strategiske partnerskab, der blev etableret i 2009, har yderligere forstærket forbindelserne med Mexico — det eneste land, som EU både har en associeringsaftale og et strategisk partnerskab med. Partnerskabet, som er udtryk for EU's anerkendelse af Mexicos voksende politiske og økonomiske betydning på globalt plan, har to mål: at øge samarbejdet og samordningen mellem EU og Mexico på multilateralt plan om globale spørgsmål samt tilføre politisk fremdrift til de bilaterale forbindelser og initiativer. Der har været afholdt tre topmøder mellem EU og Mexico under det strategiske partnerskab, hvoraf det seneste fandt sted i juni 2015. Der afholdes regelmæssigt dialoger på højt plan mellem EU og Mexico om mange emner, herunder menneskerettigheder, sikkerhed og retshåndhævelse, økonomiske spørgsmål og miljø og klimaforandringer. Det Blandede Parlamentariske Udvalg EU-Mexico har siden 2005 overvåget gennemførelsen af den globale aftale.

B. Chile

Den første rammeaftale om samarbejde med Chile blev undertegnet i 1990, efter at landet havde genindført demokratiet. Der blev etableret en regelmæssig politisk dialog i 1995. Efter at have undertegnet en mere omfattende rammesamarbejdsaftale i 1996, indgik EU en associeringsaftale med Chile i 2002. Aftalen består af tre dele: et kapitel om politisk dialog, herunder deltagelse af civilsamfundet, Europa-Parlamentet og Chiles kongres, et kapitel om samarbejde, der fastlægger en række forskellige samarbejdsområder med henblik på at fremme økonomisk, social og miljømæssig udvikling, samt oprettelsen af et frihandelsområde for varer og tjenesteydelser. Forhandlinger om ajourføring af associeringsaftalen begyndte i november 2017.

Det Blandede Parlamentariske Udvalg EU-Chile har siden 2003 overvåget gennemførelsen af associeringsaftalen.

C. Brasilien

I 1960 blev Brasilien det første sydamerikanske land, der anerkendte Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF) og oprettede en permanent repræsentation i Bruxelles. I de følgende år blev der undertegnet forskellige samarbejdsaftaler. Med konsolideringen af demokratiet i Brasilien fulgte et spring fremad for de bilaterale forbindelser, hvilket førte til undertegnelsen af den bredere rammesamarbejdsaftale i 1992. Forbindelserne med Brasilien er blevet styrket lige siden som udtryk for Brasiliens tiltagende økonomiske og politiske vægt på verdensplan. I 2007 etablerede EU og Brasilien et strategisk partnerskab. Der har siden 2007 været afholdt syv topmøder mellem EU og Brasilien, det seneste i februar 2014. Den fælles handlingsplan for 2012-2014 fastlægger et handlingsprogram til styrkelse af partnerskabet på fem områder: fred og sikkerhed, økonomisk, socialt og miljømæssigt partnerskab med henblik på fremme af bæredygtig udvikling, regionalt samarbejde, videnskab, teknologi og innovation samt mellemfolkelig kontakt. Det strategiske partnerskab mellem EU og Brasilien indbefatter også regelmæssig dialog mellem Brasiliens nationalkongres og Europa-Parlamentet.

D. Cuba

Cuba har indtil for nylig været det eneste land i regionen, der ikke havde undertegnet en samarbejds- eller associeringsaftale med EU. I april 2014 blev der imidlertid indledt forhandlinger med henblik på indgåelse af en aftale om politisk dialog og samarbejde, og de blev afsluttet med succes den 11. marts 2016. Aftalen blev undertegnet den 12. september 2016 og blev ratificeret af Europa-Parlamentet den 5. juli 2017. Aftalen kan træde i kraft i fuldt omfang, når den er blevet ratificeret af alle EU's medlemsstater. Den omfatter tre hovedkapitler: om politisk dialog, om samarbejde og sektorpolitisk dialog samt om handel. Forbindelserne mellem EU og Cuba er også blevet styrket på andre fronter, f.eks. gennem forskellige besøg på højt plan og genoprettelsen af en formel politisk dialog.

Jesper Tvevad
05/2019

